

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag

Nord-Trøndelag fylkeskommune

SAKSPROTOKOLL

Sak nr. 39/2005

Arbeids- og sosialdepartementet - Utkast til lov om råd eller annen representasjonsordning i kommuner og fylkeskommuner for personer med funksjonsnedsettelse m.v. - Høringsuttalelse fra N-T fylkeskommune

Behandlet/behandles av
Fylkesrådet i Nord-Trøndelag

Møtested
Frosta

Møtedato **Sak nr.**
14.03.2005 39/2005

Saksbehandler: Jostein Skjold
Arkivsak: 2005/00764
Arkivkode: 015

Fylkesrådsleders innstilling til vedtak:

Fylkesrådet er positive til gode representasjonsordninger for eldre og funksjonshemmede, men går ikke inn for en lovfesting av kommunale /fylkeskommunale råd for funksjonshemmede. Fylkeskommunene bør stå fritt i organisering av en representasjonsordning for eldre og funksjonshemmede.

Protokoll

I siste setning i innstillingen fjernes ordene *eldre og*.
Den endrede innstilling ble enstemmig vedtatt.

Endelig vedtak:

Fylkesrådet er positive til gode representasjonsordninger for eldre og funksjonshemmede, men går ikke inn for en lovfesting av kommunale /fylkeskommunale råd for funksjonshemmede. Fylkeskommunene bør stå fritt i organisering av en representasjonsordning for funksjonshemmede.

Fylkesrådsleders vurdering:

Selv om både råd for funksjonshemmede og eldrerådet ønsker lovfesting av et råd for funksjonshemmede, er det argumenter som taler mot en slik ordning.

Nord-Trøndelag Fylkeskommune er ikke mot at det eksisterer gode representasjonsordninger for eldre og funksjonshemmede, men mener at dette best vil kunne løses innenfor den lokale handlefrihet som tilligger en kommune eller fylkeskommune.

Dette er i tråd med kommunelovens alminnelige prinsipp om at kommunene og fylkeskommunene selv er ansvarlig for å organisere sin forvaltning på den mest hensiktsmessige måte.

Nord-Trøndelag Fylkeskommune ser helt klart den verdi det har å innhente synspunkt fra organisasjonene på et tidlig tidspunkt av behandlingen av saker. Med den ekspertise organisasjonene sitter inne med, er dette et positivt og verdifullt element i en god saksbehandling.

Steinkjer, 9. mars 2005
for Alf Daniel Moen
fylkesrådsleder

Einar Strøm
fylkesråd for økonomi, plan og regional utvikling

Saksutredning for fylkesrådet

Hjemmel/referanse for saken:

Utkast til lov om råd eller annen representasjonsordning i kommuner og fylkeskommuner for personer med funksjonsnedsettelse m.v.

Utrykte vedlegg:

1. Brev med høringsnotat fra Arbeids- og sosialdepartementet, 27.01.2005
2. Sak nr 8/2005 i Rådet for funksjonshemmede – Arbeidsutvalg
3. Sak nr 6/2005 i Eldrerådet
4. Brev fra Kontaktutvalget for Eldrerådene, 23.02.2005

Utredning

1. Bakgrunn

Ved behandlingen av Stortingsmelding nr.40 (2002-2003) *Nedbygging av funksjonshemmende barrierer* fattet Stortinget følgende vedtak:

”Stortinget ber Regjeringa kome attende til Stortinget med eit forslag om lovfesting av kommunale råd for menneske med nedsett funksjonsevne i løpet av 2004”

Om lag halvparten av kommunene og de fleste fylkeskommunene har på frivillig basis opprettet råd for funksjonshemmede, etter oppfordring fra Sosialdepartementet i r.skr. I-42/99.

Innen funksjonshemmedes organisasjoner har det lenge vært ønske om at rådene for funksjonshemmede skal lovfestes, slik tilfelle er for eldrerådene.

Manneråkutvalget foreslo lovfesting av medvirkningsarenaer, men ikke nødvendigvis råd. Et mindretall, bl.a. de fleste representantene for funksjonshemmedes organisasjoner, ønsket lovfesting av råd. I høringsrunden gikk Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO) inn for lovkrav om råd i kommuner med over 3500 innbyggere.

Regjeringen vurderte spørsmålet i St.meld. nr 40 (2002/2003) *Nedbygging av funksjonshemmende barrierer*. Konklusjonen var:

Regjeringen vil styrke brukermedvirkningen på kommunalt nivå for personer med nedsatt funksjonsevne. Regjeringen vil i tråd med anbefalingen fra flertallet i Manneråkutvalget foreslå å lovfeste et krav om brukerrepresentasjon for personer med nedsatt funksjonsevne. Det vil være ulike måter å organisere slik brukerrepresentasjon på. Egne kommunale råd er et alternativ, men det kan tenkes andre løsninger. Regjeringen vil derfor gi kommunene betydelig frihet til å velge hvordan den lovpålagte brukerrepresentasjonen skal organiseres. Regjeringen vil legge samme prinsipp til grunn i forhold til brukerrepresentasjon for eldre i kommunene. I mange sammenhenger vil det være naturlig å se brukerrepresentasjon for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne i sammenheng. Det vises til forslag i kommuneproposisjonen for 2004, St.prp. nr. 66 (2002-2003), hvor det redegjøres for forenkling av statlig regelverk blant annet knyttet til regler om bestemte organer i kommunene. Sosialdepartementet tar sikte på å legge fram en odelstingsproposisjon med forslag om lovfestet krav til brukerrepresentasjon som også omfatter personer med nedsatt funksjonsevne. I første omgang vil det bli sendt ut et høringsnotat.

I Innst.S.nr. 162 (2003-2004) sa hele sosialkomiteen seg enig i forslaget om å lovfeste brukerrepresentasjon for personer med nedsatt funksjonsevne, og støttet også forslaget om å gi

kommunene frihet til å velge hvordan denne brukerrepresentasjonen skulle organiseres. Komiteen delte seg i et flertall og et mindretall når det gjaldt hva slags type organ som var den beste løsningen. Flertallet (KrF, H og FrP) mente at lovfesting av kommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne råd er den beste løsningen, mens mindretallet (AP, SV og SP) ønsket å avvete å ta stilling til konkrete løsninger til Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med en sak om dette.

Regjeringens lovforslag inneholder i korttekst følgende:

- a) Lovens formål er at mennesker med funksjonsnedsettelse skal sikres åpen, bred og tilgjengelig medvirkning i arbeidet med saker som gjelder tilgjengelighet, arbeidet mot diskriminering på grunnlag av funksjonsevne og tjenester for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- b) Regjeringen mener at normalordningen bør være at alle kommuner og fylkeskommuner har råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- c) Det bør likevel gis frihet for kommunene til selv å velge organisasjonsform.
- d) Kommunene skal også ha anledning til å velge interkommunale ordninger.
- e) Det skal være anledning til å ha felles ordninger for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldre.
- f) Loven kan medføre at kommuner og fylkeskommuner får noen merutgifter til rådene, og regjeringen vil ta stilling til finansieringen i forbindelse med behandlingen av kommuneproposisjonen for 2006.
- g) Det foreslås at loven skal tre i kraft fra neste kommunestyreperiode.

2. Departementets spørsmål.

De spørsmål departementet særlig ønsker vurdert er:

1. Bør kommunene og fylkeskommunene kunne velge om de vil ha råd eller en annen formalisert representasjonsordning?
2. Bør flere kommuner/fylkeskommuner kunne ha felles råd eller en annen ordning?
3. Bør kommunene/fylkeskommunene kunne ha felles ordning for eldre og mennesker med funksjonsnedsettelse?

Departementet ber om at kommunene og fylkeskommunene også svarer på følgende spørsmål senest **innen 15. mars 2005**:

4. Har kommunen allerede opprettet råd eller annen formalisert representasjonsordning for mennesker med funksjonsnedsettelse?
5. Er det sannsynlig at kommunen, dersom det blir gitt adgang til det, vil opprette felles råd eller annen representasjonsordning for eldre og mennesker med funksjonsnedsettelse?
6. Er det sannsynlig at loven vil føre til endrede direkte og indirekte kostnader i forhold til det kommunen/fylkeskommunen nå bruker til å gjøre seg kjent med hvilket syn personer med funksjonsnedsettelse og eldre har i utforming av politikken på områder som berører dem spesielt? Eventuelt hvor store mindretgifter eller merutgifter?

3. Behandling i fylkeskommunale råd.

Høringsnotatet har vært behandlet i to fylkeskommunale råd:
Fylkesrådet for funksjonshemmede v/ Arbeidsutvalget , 16.02.2005 og Eldrerådet i fylkeskommunen, 23.02.2005.

Fylkesrådet for funksjonshemmede v/ Arbeidsutvalget uttaler følgende:

Arbeidsutvalget i Fylkesrådet for funksjonshemmede ønsker med sin høringsuttalelse å sikre rettighetene for den enkelte funksjonshemmede, både i kommunene og fylkeskommunene.

Arbeidsutvalget er tydelig på at det bør være råd i alle kommuner (inkl. fylkeskommuner) uansett innbyggertall. For å sikre at dette gjennomføres, må rådet lovfestes. AU støtter dermed regjeringas konklusjon i St.meld. 40 (2002/2003) om å lovfeste et krav om brukerrepresentasjon for personer med nedsatt funksjonsevne. Det vises i den sammenheng til undersøkelse utført av Tor Alm Andreassen fra 2000, "Å ivareta underrepresenterte hensyn", der forfatteren sier at inntrykket undersøkelsen gir av rådene for funksjonshemmede i kommunene, er at flere av disse er svakere råd enn elderrådene. De er mer ustabile, opprettes og nedlegges etter kommunens vurderinger om de er ønskelige eller om de ikke fungerer. I spørsmålet om denne representasjonen skulle være råd eller annen lovpålagt organisering, ønsket regjeringa å "gi kommunene betydelig frihet til å velge hvordan den lovpålagte brukerrepresentasjonen skal organiseres". Dette er Arbeidsutvalget ikke enig i, de ønsker brukerrepresentasjonen i form av et råd, på linje med elderrådene. Begrunnelsen er at betegnelsen "råd" er en gjenkjennbar og riktig betegnelse. En annen sak er at dersom flere kommuner går sammen om et interkommunalt samarbeid i form av et felles råd, kan dette aksepteres når en er sikret at samarbeidet virkelig er forpliktende. Arbeidsutvalget er også tydelig på at de ikke ønsker et felles råd for eldre og funksjonshemmede, slik som tilfellet er i Frøya kommune. Det vil etter utvalgets mening være et tilbakeskritt, selv om en i elderrådet behandler saker om funksjonshemminger hos eldre. En ser da mer eller mindre bort fra mange yngre funksjonshemmede behov. En helt annen sak er at både elderråd og råd for funksjonshemmede bør samarbeide tett og godt til beste for alle brukere.

Kommentarer til de enkelte paragrafer i lovtkastet:

§ 1. Denne paragrafen er så viktig at den burde vært kalt lovens formålsparagraf, slik at den kunne virke styrende på resten av utkastet.

Her fokuseres det på alle tre felt: Tilgjengelighet, diskriminering og medvirkning.

§ 6. Kommunestyret oppnevner leder og nestleder til rådet. Dette ses på som viktig, i og med at det gir rådet en politisk forankring. Når det gjelder departementets merknad til denne paragrafen (s. 6 i dokumentet) så bør den strykes ("Kommunene står fritt i om de vil følge disse" i.e. veiledende retningslinjer i r.skr. 42/99, Sosialdepartementet.)

§ 7. Arbeidsutvalget slutter seg til at kommunen må sørge for at de administrative funksjoner for rådene blir ivaretatt. Sekretærfunksjonen bør legges til rådmannskontoret, og minimum være 30% stilling.

I det hele tatt bør sektoransvarsprinsippet vektlegges og synliggjøres hele veien, slik at en sak som behandles av rådet ligger under den sektor den hører hjemme – ikke automatisk under helse og sosial.

Rådet bør også være åpent for deltakere som representerer statlige etater i kommunen/fylket, og disse bør ha møte- og stemmerett.

Avslutningsvis reagerer arbeidsutvalget på utformingen av svarskjemaet som følger høringsutkastet – det oppfattes som lite nyansert og nærmest en fornærmelse mot den som skal svare (JA – NEI – USIKKER).

Eldrerådet uttaler:

Eldrerådet mener at det bør være et eget fylkeskommunalt råd for funksjonshemmede. Det er etter eldrerådets mening ingen direkte kobling mellom funksjonshemmede og eldre, og det ville derfor være uheldig å slå sammen de to organene.

Det bør absolutt være et uformelt samarbeid mellom de to råd, men de bør være selvstendige enheter.

Når det gjelder spørsmålet om lovfesting av råd for funksjonshemmede, mener eldrerådet at det bør være likhet mellom de to råd, slik at begge er lovfestet, og at råd for funksjonshemmede har sitt eget budsjett. Dette er et spørsmål om verdighet.

Konklusjon:

Selv om både råd for funksjonshemmede og eldrerådet ønsker lovfesting av et råd for funksjonshemmede, er det argumenter som taler mot en slik ordning.

Nord-Trøndelag Fylkeskommune er ikke mot at det eksisterer gode representasjonsordninger for eldre og funksjonshemmede, men mener at dette best vil kunne løses innenfor den lokale handlefrihet som tilligger en kommune eller fylkeskommune.

Dette er i tråd med kommunelovens alminnelige prinsipp om at kommunene og fylkeskommunene selv er ansvarlig for å organisere sin forvaltning på den mest hensiktsmessige måte.

Nord-Trøndelag Fylkeskommune ser helt klart den verdi det har å innhente synspunkt fra organisasjonene på et tidlig tidspunkt av behandlingen av saker. Med den ekspertise organisasjonene sitter inne med, er dette et positivt og verdifullt element i en god saksbehandling.